

Upphandlingsplan 2022–2023

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Största inköpsområden och avtalstrohet år 2020	5
Beskrivning av inköpsområden och avtal.....	5
Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2022-2023 och hållbarhetskrav i dessa	6
Planerade upphandlingar (2022–2023) och hållbarhetskrav	6
Beskrivning av hållbarhetskrav	6
Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas	9
Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas	10

Sammanfattning

Tekniska nämnden genomför årligen cirka 300 upphandlingar av konsulter, entreprenader och evenemangstjänster till ett värde av 800 miljoner kronor – 1 miljard. Delar av dessa upphandlingar avropas och genomförs under flertal år. Till detta tillkommer cirka 200 direktupphandlingar. För att kunna genomföra dessa upphandlingar har Fastighets- och gatukontoret en upphandlings- och entreprenadenhet med upphandlare och beställarombud. Enhetens ansvar är struktur, stöd och rådgivning vid upphandling. Enheten handlar upp varor, tjänster och anläggningsentreprenader. Enheten följer upp konsult- och entreprenadkontrakt och svarar för bygglösning och ingår i nätverk för innovationsupphandlingar.

Inledning

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige att stadens inköpsverksamhet, genom en tydlig politisk styrning, ska användas som strategiskt verktyg för att bidra till fler och bättre innovationer och att vidareutveckla det påbörjade arbetet med att uppnå sociala och miljömässiga mål. Den utredning som följde visade att ökad politisk styrning på nämnds- och koncernnivå kräver gemensam rapportering och planering av strategiskt angelägna upphandlingar, innovativa upphandlingar och hållbara inköp.

Samtliga nämnder ska med anledning av kommunfullmäktiges beslut årligen redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar (över tröskelvärdet) och hållbarhetskrav i dessa upphandlingar samt produkt- eller verksamhetsområden där innovativa inköpslösningar efterfrågas.

Nämndernas upphandlingsplaner ska ligga till grund för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga inköpsprojekt vilken kommer att antas i kommunstyrelsen årligen med start 2022. Stadens gemensamma rapportering och planering är en pilot under 2022 och kommer att utvecklas successivt utifrån identifierade behov om revidering.

Upphandlingsplan (2022–2023)

Tekniska nämndens upphandlingsplan för 2022–2023 innefattas av upphandlingar av projekteringar och anläggningsentreprenader. I planerade upphandlingar tas hänsyn och utreds möjligheter utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Beroende på upphandlingens karaktär, innehåll och marknadssituationen kan olika hållbarhetsvariabler och – perspektiv inkluderas.

Största inköpsområden och avtalstrohet år 2020

Stadskontoret arbetar aktivt med att upphandla kommunövergripande (k.ö.) ramavtal inom samtliga inköpsområden i staden, och antalet ramavtalsområden ökar ständigt. Enligt Malmö stads *Inköpspolicy* är det respektive nämnds ansvar att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk och att kommunövergripande avtal nyttjas då en hög avtalstrohet efterfrågas. För de behov som inte täcks av kommunens stadsövergripande ramavtal ska förvaltningsspecifika avtal användas. Alternativt ska avtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner eller SKR, nyttjas. Hög avtalstrohet är en förutsättning för en fungerande kontroll och styrning av inköpsverksamheten. Bristande avtalstrohet kan innebära att EU-direktiv och svensk lagstiftning inte följs, att förtroendet för kommunen som köpare minskar, att staden får sämre villkor med avseende på exempelvis pris, frakt, montering, garanti, miljö etcetera. Det innebär också ett att det arbete som staden lägger på att skapa ramavtal inte ger önskad effekt.

Utvecklingsarbete pågår med att ta fram rapporter och analyser för att på ett strategiskt sätt kunna rapportera avtalstroheten systematiskt.

Beskrivning av inköpsområden och avtal

Tekniska nämnden har under 2021 genomfört en stor förändring avseende upphandlingsvolymerna genom att driftsentreprenaden från 1 april 2021 genomförs av Serviceförvaltningen och i egen regi. Kontorets upphandlade volymer sjunker därmed med 2 miljarder.

Fastighets- och gatukontoret har en upphandlings- och entreprenadenhet med upphandlare och beställarombud. Enhetens ansvar är struktur, stöd och rådgivning vid upphandling. Enheten handlar upp varor, tjänster och anläggningsentreprenader. Enheten följer upp konsult- och entreprenadkontrakt och svarar för byggledning.

Vid genomförande i egen regi av Serviceförvaltningen eller Parkeringsövervakning Malmö AB sker ingen upphandling. Däremot finns förhandlade priser och avtal tecknas på olika perioder för olika entreprenader. Vissa av kontorets behov kan endast tillhandahållas av entreprenörer som innehar en monopolliknande marknadsställning, vilket t ex gäller Billigare buss för äldre samt kontorets kostnader för Malmöpendeln och Skånetrafiken.

Finns ramavtal som stadskontoret eller annan part handlar upp nyttjas dessa, till exempel vad gäller möbler och livsmedel.

Tekniska nämnden handlar upp egna ramavtal, till exempel vad gäller konsulter inom vissa områden.

Merparten av investeringsprojekten handlas upp i två led både projektering och entreprenad.

Tekniska nämnden genomför årligen cirka 300 upphandlingar konsulter, entreprenader och evenemangstjänster till ett värde av 800 miljoner – 1 miljard kronor. Till detta tillkommer ca 200 direktupphandlingar.

Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2022-2023 och hållbarhetskrav i dessa

För att kunna fatta stadsövergripande strategiska beslut kring upphandlingar behöver kommunstyrelsen en sammanställning av samtliga större upphandlingar som planeras i respektive nämnd. Nedan ska nämnden därför redogöra för samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärdet, år 2022 - 2023 samt uppskattat kontraktsvärde för dessa.

Nämnden ska även ange om hållbarhetskrav kommer att ställas i dessa upphandlingar. Hållbara inköp kräver att konkreta krav ställs på det som upphandlas (produktkrav) men även att krav ställs på andra faktorer såsom exempelvis själva produktionen (framställningen), transporter (miljösmart, arbetsrättsliga villkor), leverantörskedjan och utförandet (sociala aspekter). Hållbar konsumtion kräver också att själva inköpen i sig ifrågasätts och att alternativa sätt att tillgodose behov främjas. Det minst miljöbelastande är inköpet som aldrig sker.

Planerade upphandlingar (2022–2023) och hållbarhetskrav

Tekniska nämnden har för närvarande inga planerade upphandlingar över tröskelvärdet (Varor och tjänster 2 197 545 kr och byggentreprenader 54 938 615 kr) under perioden 2022–2023.

Beskrivning av hållbarhetskrav

För att främja hållbara inköp, är det viktigt att alla nämnder beskriver planerade hållbarhetskrav i kommande upphandlingar.

Fastighets- och gatukontoret ställer alltid krav på kvalitets- och miljöledning vid anbud:

- Anbud ska innehålla information om leverantörens kvalitets- och miljösystem.
- Leverantören ska inneha och följa ett kvalitets- och miljösystem som dokumenterats i en kvalitets- och miljöhandbok.
- Systemet ska på begäran kunna uppvisas för beställaren.
- Om Leverantören använt något annat kvalitetssystem än ISO-9000-serien och annat miljösystem än ISO-14000-serien som bas ska detta speciellt anges.
- Kvalitets- och miljöansvariga för systemen ska namnges.

Nedan beskrivs några av kraven som ställs.

Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder

Anbudsgivaren ska inneha ett kvalitets- och miljöledningssystem som uppfyller kraven enligt AFC.221 Kvalitetsledning och AFC.222 Miljöledning. Kraven gäller även anlitade underentreprenörer i alla led, vilket kontrolleras av anbudsgivaren.

Kvalitetsledning

- Entreprenören ska i sin verksamhet bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Bevis för entreprenörens kvalitetsledningssystem ska kunna uppvisas på begäran från beställaren.
- Entreprenören ska vara certifierad enligt ISO 9001, FR 2000 eller inneha och följa ett annat likvärdigt system. För det fall att entreprenören inte är certifierad enligt ISO 9001 eller FR 2000 ska kvalitetsledningssystemet minst omfatta:

- Entreprenörens kvalitetspolicy vilken ska vara daterad och antagen av ledningen och innehålla åtagande om ständigt förbättringsarbete.
- Rutin som beskriver hur avvikelser från rutiner i det systematiska kvalitetsarbetet behandlas, korrigeras och förebyggs samt vem som ansvarar för att följa upp detta.

Miljöledning

Entreprenören ska i sin verksamhet bedriva ett systematiskt miljöarbete. Bevis för entreprenörens miljöledningssystem ska kunna uppvisas på begäran från beställaren.

Entreprenören ska vara certifierad enligt ISO 14001, FR 2000 eller inneha och följa ett annat likvärdigt system. För det fall att entreprenören inte är certifierad enligt ISO 14001 eller FR 2000 ska miljöledningssystemet minst omfatta:

- Entreprenörens miljöpolicy, vilken ska vara daterad och antagen av ledningen och innehålla åtagande om ständigt förbättringsarbete.
- En tydlig beskrivning över vilka områden i entreprenörens verksamhet som har eller kan ha betydande påverkan på miljön.
- En tydlig beskrivning av de mål och åtgärder som entreprenören beslutat om för att minska sin negativa miljöpåverkan samt en tidplan för när dessa åtgärder ska genomföras. Entreprenören ska även bifoga en rutin som beskriver hur uppföljningen av nämnda åtgärder och mål går till.
- Rutin som beskriver hur avvikelser från rutiner i det systematiska miljöarbetet behandlas, korrigeras och förebyggs samt vem som ansvarar för att följa upp detta.

Entreprenörens kvalitets- och miljöplan

Före entreprenadens start ska entreprenören överlämna sin kvalitets- och miljöplan (projektplan) för entreprenaden till beställaren för kontroll.

Miljöplanen ska innehålla följande:

- Konkreta miljömål
- Handlingsplan
- Projektanpassad klimatkalkyl
- Redovisning av farliga ämnen

Varor från entreprenören

Entreprenören ska vid leverans av naturstenprodukter, kunna visa att stenen producerats/bearbetats i en för arbetarna säker och hälsosam arbetsmiljö i enlighet med regler i de internationella konventioner som Sverige är ansluten till.

Entreprenören ska kunna uppvisa hur man säkerställer att de kraven i dokumentet ”Etiska krav på stenprodukter” efterlevs i hela produktionskedjan.

Arbetsrättsliga villkor

Beställaren äger rätt att följa upp att entreprenören fullföljer sina åtaganden. Uppföljningen kan komma att ske i olika steg, exempelvis via egenrapportering och revision. *

Kraven för arbetsrättsliga villkor gäller även anlitade underentreprenörer i alla led.

Sysselsättningsfrämjande villkor

Leverantören ska i dialog med Malmö stad identifiera förutsättningar för att ta emot arbetssökande personer på praktik och anställning i sin verksamhet. Leverantören ska vid genomförandet av detta avtal delta i en inledande dialog med representanter från Malmö stad. Under förutsättning att dialogen visar att det finns förutsättningar för leverantören att medverka för ett socialt hänsynstagande träffas parterna fortsatt med syfte att identifiera vilka möjligheter till anställningar och praktik som finns hos leverantören.

Bullerskydd

Arbetet ska utföras utan störande buller för kringboende. Naturvårdsverkets riktlinjer för externt byggbuller ska innehållas. Bullrande verksamhet får bara ske vardagar mellan klockan 07.00-18.00.

Entreprenören ska vid behov innesluta bullerkällan på sådant sätt att riktvärdena innehålls. Arbetet ska utföras utan störande buller för kringboende. Bullrande verksamhet får bara ske vardagar mellan klockan 07.00–18.00 och bullernivå ska understiga nivå som motsvarar 45 db(A) inomhus.

Begränsning av miljöstörande utsläpp

Se ”Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster. Gemensamma miljökrav för upphandling av entreprenader, överenskomna mellan Göteborgs, Malmö och Stockholms stad samt Trafikverket”.

Klimatpåverkan

Stadens upphandlingsenheter för dialog kring möjligheten att ställa krav baserade på kommande koldioxidbudgeten.

*Enligt LOU ska en upphandlande myndighet göra en bedömning om det finns behov att ställa arbetsrättsliga villkor i den enskilda upphandlingen. I lagen fick också angivet hur sådana krav får ställas – i korthet kan sägas att myndigheten i princip kan ställa krav på att den upphandlade leverantörens anställda ska få lön, semester och arbetstid enligt nivåer i ett relevant centralt kollektivavtal.

Upphandlingsmyndigheten (den myndighet som på uppdrag av finansdepartementet tillhandahåller råd och stöd till upphandlande myndigheter) utreder löpande tillsammans med arbetsmarknadens parter vilka branscher som bedöms ha behov av krav kring arbetsrättsliga villkor samt utarbetar då lämpliga krav för ifrågavarande bransch. Hitintills har Upphandlingsmyndigheten har tagit fram sådana villkor för taxiförare, städtjänster, snöskottare på tak, måleriarbeten, skogsvårdare, skötsel av grönyteområden, tvätteriarbetare, godsförare samt flyttjänster.

I de fall fastighets- och gatukontoret upphandlar ramavtal för arbeten som berörs av regleringen används de avtalsvillkor som Upphandlingsmyndigheten tagit fram.

Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka nio (9) miljarder kronor. Det innebär att stadens inköp motsvarar en väsentlig andel av stadens totala omsättning om 23 miljarder kronor. Kraften i stadens inköp är påtaglig men det krävs ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar. Ett första steg är att skapa en överblick genom att nämnderna identifierar och rapporterar förslag på behov av nya inköpslösningar.

Nya (innovativa) inköpslösningar kan bli aktuella när befintliga lösningar inte är tillräckligt effektiva, har för låg kvalitet, är för dyra eller saknas helt. I sådana fall finns anledning att uppmuntra till nya lösningar.

Nya inköpslösningar behöver ta sin utgångspunkt i det behov som ska tillgodoses. Det handlar om att på ett tydligt sätt beskriva vilken funktion som ska uppnås eller tillgodoses (Vad) men utan att beskriva lösningen (Hur).

För att skapa utrymme för ett innovativt perspektiv för att uppnå de behov som staden har krävs god framförhållning då upphandling av nya lösningar är tidskrävande. Det är viktigt att verksamheten är beredd att satsa såväl personellt (arbetstid) som ekonomiskt (testbädd) för att finna nya lösningar. Ett resonemang kring innovativa inköpslösningar finns i utredningen *Återrapportering - Utredningsdirektiv budget 2018 - Utreda förutsättningar för bättre politisk styrning och främjande av såväl hållbara som innovationsupphandlingar* (STK-2019-1134).

Nedan ska nämnden ge förslag på produkt- eller verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas.

Fastighets- och gatukontoret driver ett nära samarbete med entreprenören i olika driftsentreprenader, Parkeringsövervakning Malmö AB och Serviceförvaltningen. I detta samarbete sker också utveckling av nya innovativa lösningar för att kunna driva en effektivare verksamhet, t ex skanningbilar för parkeringsövervakning, ett nära samarbete mellan kontorets verksamhetsansvariga och entreprenörens tekniker inom belysningsentreprenaden samt effektivare och gemensamma IT-lösningar avseende belysning.

Verksamhetens behov har oftast en sådan tidshorisont att efterfrågan av innovativa lösningar ej går att genomföra utan får hanteras genom särskilda strategiska projekt. I detta syfte deltar fastighets- och gatukontoret i flera olika nätverk- och hållbarhetsprojekt. Fastighets- och gatukontoret ser gärna att stadskontorets upphandlingsenhet tar rollen som samordnare av stadens upphandlingsvillkor i hållbarhetshänseende.

Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas

Nämnden ska även, utifrån förvaltningens inköpsbehov de kommande två åren, ge förslag på områden där behovet potentiellt kan lösas på ett mer hållbart sätt. Exempelvis om engångsprodukter kan ersättas av flergångsprodukter, om återbrukade alternativ kan väljas, om cirkulära tjänster kan utföras eller om en intern fördelning mellan kommunens olika verksamheter kan ske för att på så sätt förlänga produkternas livslängd.

Fastighets- och gatukontoret arbetar cirkulärt vid ombyggnation av gator och platser då befintlig utrustning alltid värderas och vid behov lagras tillfälligt på egen lageryta utomhus i Norra Hamnen, t ex gatsten. Gatsten från ett projekt kan då återanvändas i ett annat projekt. Det kan också vara bänkar, urnor, pollare och andra inventarier som är ett sådant skick att de går att återanvändas.

Vid arrangemang återanvänds de artiklar, bodar och utrustning som är möjligt att återanvända. Lagerhållning sker på Russgatan inomhus.